

Gyorsan megvalósítható városfejlesztési terveket dolgoztatott ki Szendy polgármester

Újra építik a belső Erzsébetvárost — Modernizálják a Rókus-kórházat — Megoldják a hidépítéseket — Komoly települési programot dolgoznak ki

(Saját tudósítónktól.) Szendy Károly polgármester beható tárgyalásokat folytat városrendezési kérdésekben. Az a törekvése, hogy megindítsa a munkát. A pénzügyi kormány intézkedése következtében ma már alig van építési házádomentesség és így az építkezések a közelmúltban megakadtak. Ennek hátrányait egyformán érzi úgy a főváros, mint az ország közönsége és felsőbb helyeken ma már nincsenek olyan mereven az építkezések ellen, mint a múltban voltak.

A Tabán helyett a belső Erzsébetvárost építik meg

A főváros már hosszú idő óta próbálkozik az Erzsébet sugárút megépítésével. Azóta kiderült, hogy nem is sugárútról van szó, sőt az új utat már nem is Erzsébetről, hanem Madáchról akarják elnevezni. Nem is maga az út kiépítése a lényeges, hanem az, hogy a belső Erzsébetváros modernizálódjék.

Itt van előttünk a nagyszerű példa. Szinte semmiből épült meg az új Lipótváros abban a pillanatban, amikor az utakat megnyitották és a magántulajdonosok lehetőséget nyújtottak a munkára. Még azt sem lehet tudni, hogy milyen pénzből építettek. Az egyik értekezleten az egyik építész elmondta, hogy az új Lipótvárosban három házat épített. Az egyiket egy erdélyi, a másikat egy bányász és a harmadikat egy felsőmagyarországi tőkepénzes pénzéből. A nemzeti vagyon ezekkel a házzal feltűnően gyarapodott.

A Károly körút, a Király ucca, a Dob ucca és a Klauzál tér által határolt belső város fejlődése harminc év óta szünetel. A szűk, levegőtlen utcákat ki kell irtani. A lakások a legelmaradottabbak az itt található házakban. A Közmunkatanács már néhány évvel ezelőtt úgy döntött, hogy az Erzsébet sugárút megépítését, levezését, napfényt, életet visz ebbe a legelhanyagoltabb városrészbe. A kormány nem adta meg a házádomentességet és ezért a kérdés lekerült a napirendről.

Még egy akadály volt az Erzsébet sugárút megnyitásának, mégpedig a Tabán felépítésének ügye. Ezt a problémát beledobták a köztudatba, de kimondták, hogy a fürdőváros megoldást kell keresni. A Tabánnak illymódon való felépítését megakadályozta a Rácfürdő megvásárlása, mert most már a fővárosnak az a célja, hogy a Tabán legyen Budapest fürdőváros centruma.

Szendy polgármester és Rakovszky Iván, a Közmunkatanács elnöke megállapodtak a Tabánnal átvezető út vonalában, ezt megépítik, valamint a Rudasfürdőt átalakítják és modernizálják, a Tabán kerületét egyelőre csak planirozzák és addig, amíg a Tabánnak, mint fürdővárosnak a tervét el nem készülnek és megfelelő pénz rendelkezésre nem áll, a Tabán területén nem lesz komolyabb építkezés, hanem egy szép parkot várnak oda. Olyan szegények vagyunk parkban, hogy ez a megoldás nem is rossz, annál is inkább, mert ha a főváros most közműveket építene a Tabánban, a legjobb esetben a telkek macás áron való értékesítése után csak annyit kaphatna, amennyit ebbe a munkálatokba befektetett. Mások szerint még ez sem sikerülne, hanem az adófizetők pénzéből átáldoznának néhány kiváltságosnak, aki a drága telek árát meg tudná fizetni.

Aldozatok nélkül

Az építőipari érdekeltség az azt igyekeztek kimutatni, hogy az Erzsébet sugárút megnyitása nem követel nagy áldozatot a kincstártól. A Közmunkatanács is segítségükre sietett és a hivatalos testület szerint az Erzsébet sugárút és a belső Erzsébetváros felépítése lényegileg semmiféle áldozatot nem jelent a köz részére. Az egész befektetés ugyanis három és fél millió pengő, ebben

Ezekben az ügyekben a főváros egyedül nem dönthet, együtt kell működnie az államhatalommal és így az építkezések kérdésében végleges döntés csak későbbre várható. Nagyon örvendetes, hogy a Közmunkatanács és a főváros egymással teljesen megegyeztek, s a jövőben együtt fog haladni. Egy egész csomó probléma vár megoldásra, a lényeg az, hogy építsenek, mert a teremtő munkára szükség van.

már benne van a Károly körút 15. számú és a Közmunkatanács tulajdonában lévő egymillió pengőt képviselő ház értéke. Itt egy teret akarnak kiképezni. A hatóságok a tér nagyrészt ingyen szeretnék megszerezni, a magánérdekeltségek bizonyos követelésekkel állottak elő.

A meginduló építkezések révén a kincstár annyi jövedelmi, vagyoni, forgalmi fázisadót, ingatlantruházási illetéket és különféle más jövedelemhez jut, hogy végeredményképpen az állam még keres ezen az üzleten. A befektetéshez szükséges három és fél millió pengő — amelyet az OTI előlegezne — a háztulajdonosokra kirovándó telekértékelési adó révén megtérülne.

A kincstár attól félt, hogy sokat veszítene a lebontásra kerülő házak házádomója révén. A kétségtelenül meginduló ingatlancsere következtében igen magas, 8,75 százalékos ingatlantruházási illetékből is jelentős haszna származik a kincstárnak és a fővárosnak. A Károly körúttól a Klauzál térig terjedő lebontandó házak adóalapja pontosan 951 391 pengő, felfelé kerekítve 1 millió pengő. Ez a bérérték most már 30 százalékkal csökkent, ke-reken marad tehát 700 000 pengő, ennek egyévi összes adója körülbelül 300 000 pengő. Itt már nincsenek modern lakások, tehát mindinkább több az üres lakás, a lakásoknak legalább egyharmadát lehet üres lakásnak venni, a tényleges adóvesztés eszerint nem több, mint 200 000 pengő. Ez is csak akkor, ha az összes házakat egyszerre bontják le. Az új adómentes házak is fizetnek valami adót, még pedig valamivel többet, mint 9 százalékos.

Sokkal több lakás lesz ezen a területen, mint eddig volt, úgyhogy a kincstár az a meglepetés forrja érni, hogy még házádomában is lesz annyi bevétel, mint eddig volt. De nem is egyszerre akarnak építeni, hanem több részletben, körülbelül tizenöt esztendőre beosztva.

A közönségnek nem kell magyarázni, mit jelent az építkezés megindítása, hiszen ennek révén legalább negyven iparág kap munkát, az eldugott tőkék előkerülnek, a bankokból kivett pénzek a 40–50 iparágon keresztül újra visszakerülnek a bankokba. Általános tapasztalat az, hogy a legnagyobb építkezések idején nemhogy csökkennek volna a bankbetétek, hanem még szaporodtak.

A fővárosnak az az előnye is megvan, hogy ezen a területen nem kell közműveket emelni.

A Közmunkatanács terveit a főváros magáévá tette és most a kormánytól járnak el a megféle adómentességek kiharcolása ügyében, mert hiszen enélkül lehetetlen elképzelni az építkezések megindulását.

Mi lesz a hidakkal?

A Margithíd kiszélesítése ügyében a kereskedelmi miniszter ma leiratot intézett a fővároshoz és ehhez mellékelte a híd kiszélesítés végleges műszaki terveit. A hidat déli irányban 5,40 méterrel akarják kiszélesíteni. A híd közepéről lépcsőzetes lejárót építenének a sziget csúcsára, hogy a gyalogjárók számára könnyebben megközelíthető legyen a sziget. A villamosírást az úttest közepére akarnak helyezni. A szigeti lejáró is egy méterrel szélesebb lesz. A margitszigeti villamosmegállónál a híd közepén is lesz egy lépcső s lejáró, a híd árkádjai alól pedig üvegezett folyosó fog vezetni a sziget felé. Teljesen modern megoldásra gondolnak. A közönség a hídról úgy fog leereszkedni a szigetre, ahogy a földalatti villamosvasutat éri el.

Az óbudai híd vonalvezetése ügyében is megtörtént a megállapodás a Közmunkatanács és a főváros között. Pénteken a kereskedelmi minisztériumban nagy ankét lesz ebben az ügyben. Semmiestre sem kötik össze a szigetet a híddal, ellenben a hídpillérek elhelyezése úgy történik, hogy később, ha esetleg arra szükség kínálkozik, könnyen lehessen lejárót készíteni.

Eltolják helyéről a belvárosi plébániatemplomot

Szendy polgármester megbízta Friedrich Géza műszaki főtanácsost, a magasépítési ügyosztály helyettes vezetőjét, hogy készítse el a belvárosi plébániatemplom eltolásának terveit és költségvetését.

A templom gödörben van, viszont a főváros egyik legfontosabb és legértékesebb műemléke, tehát a templomot ki kell emelni és így az Erzsé-

bethid környékének rendezése a főváros egyik legfontosabb városrendezési problémája. Friedrich műszaki főtanácsos hétfőn a Magyar Mérnök és Építészegyletben előadást tart terveiről és ugyanakkor mutatja be az elkészített modellt is, amely a tér egész rendezését magában foglalja.

A Petőfi tér színvonalát felemelik az Erzsébet-híd feljárójáig. A tér legmagasabb pontján a forgalmat nem zavaró módon helyeznek el a templomot. A templom épületének eltolásával fel is emelnék az épületet a tér végleges szintjére. A templom jelenlegi helyén zavarja a forgalmat, a tér hatását is rontja, tehát a templomot észak felé tolnák el, a piarista épület esküúti homlokzatvonalába.

A templom hat méterrel magasabbra kerülne és keletnyugat irányba tíz méterrel, észak irányba pedig tizenkét méterrel kerülne távolabb a mai helyétől.

Az Erzsébet-emlékmű két és fél méterrel kerülne magasabbra.

Az eltolási és emelési munkák költsége 800 000 pengő. Ezt az összeget a beruházó kölcsönből akarják biztosítani.

Átépitik a Rókus-kórházat

Szendy polgármester programbeszédében megemlítette, hogy a Rókus-kórházat át fogja építeni. Ezzel kapcsolatos városrendezési tervek is elkészültek. A Népszínház előtt a Rákóczi út megszükül, mert a Rókus-kórház épülete elöugrik. Ezt a részt a polgármester egyszerűen le akarja béréltetni. Ez annál könnyebben lehetséges, mert a kórház két udvarból áll és az egyik udvar válszűkfalú éppen a Rákóczi út szélesebb vonalába húzódik.

A mai nehéz viszonyok között lehetetlen a kórházi ágyszámokat csökkenteni és ezért a Stáhl-uccai fronton új kórházi épületszárnyat építenek. A Stáhl uccában van a Rókus-kórháznak már egy másik telke, ahol most hullaház van. Ide is kórházat akarnak építeni, és a két kórházat az első, vagy a második emelet vonalában híddal kötik össze. Négyemeletesre tervezik az új Rókus-kórházat, 1200 ágyas volna a két kórház és így 50 százalékkal több az ágyak száma, mint eddig volt.

Úgy akarnak megoldani az építkezést, hogy a kórház üzemében ne legyen fennakadás. Előbb tehát a Stáhl uccai frontot építik meg, csak aztán bontják le a Rákóczi úti homlokzatot. A Rókus-kórházát a Gyulay Pál ucca torkolatában helyezik el. Wossala Sándor tanácsnok esztörtök délután jelentést tett Szendy polgármesternek, hogy az építkezések négy millió pengőt emésztenek fel. Ez is a beruházókölcsön terhére menne.

Legyen-e Nagy-Budapest?

A Magyar Közgazdasági Társaság Éber Antal elnöklésével esztörtök este ülést tartott, amelyen Ruisz Rezső előadása szerenelt a telepítési politika és a közterületakadás Budapestens címmel. Ruisz kimutatta, hogy Nagy-Budapest gyűjtőnév alá foglalt főváros és 21 szomszédos községe együttesen 16,7 százalékkal szaporodott. A városgyűrű önmagában 44,2 százalékos népességszaporulatot mutat fel. Pestszentlőrincen tíz év alatt 159,6 százalékos volt a népesség növekedése. Budapest közművei nincsenek jól kihasználva. Ha sűrűbben települt kerületeink lennének, úgy a közterhek nem volnának olyan súlyosak. A Budapest-ről való kiáramlást meg kell akadályozni és okos fővárosi telepítési politikával kell a lakosságot a közművek körül csoportosítani.

Harrer Ferenc erősen résztvesz Szendy polgármester városfejlesztési programjának kidolgozásában. Felszólalásában kifejtette, hogy a közeljövőben nagyon komoly eredményeket fognak felmutatni az egészséges városfejlesztés terén. Nagy-Budapest megoldására a készülő városfejlesztési törvény is gondol. Tilalmi övet fog megállapítani Budapest határában, ahol parcellázni csak a Közmunkatanács hozzájárulásával lehet.

Németh Béla, a Háztulajdonosok Szövetsége elnökének felszólalása szerint szintén szükség van okos telepítési politikára. Ha a főváros a környék felé való terjeszkedés ellen foglal állást, úgy saját ingatlanvagyonát védi. Még sokan beszéltek és Éber Antal azzal foglalta össze az előadást, hogy a főváros vezetőségében elég erélynek kell lenni arra, hogy az építkezési engedélyeket gyorsan megkapják az építettni szándékozók, a Községi Takarékpénztárnak pedig kötelessége a telekspekulációt egészséges irányba vezetni.